

pandemijo covida-19 v Sloveniji. Rezultati študije kažejo, da bi lahko ta pandemija predstavljala prelomnico v odnosu ključnih deležnikov do digitalizacije zdravstva. Digitalizacija ni le ključno orodje za upravljanje javnega zdravja, temveč tudi nujen dejavnik pri prizadevanjih za pospešitev razvoja zdravstvenega sistema ter pooblašanja pacientov, da prevzamejo odgovornost za svoje zdravje in dobro počutje.

Simpozij se je lotil številnih perečih vprašanj in predlagal rešitve na področju vzdržnosti javnih zdravstvenih sistemov po Evropi, s katerimi se bodo morali, predvsem zaradi naraščanja števila starih ljudi, ukvarjati v večini evropskih držav. Kot so poudarili številni govorci na simpoziju, bo v prihodnjih desetletjih ključnega pomena za vzdržnost zdravstvenega sistema premik iz kvantitete na kvaliteto ter na *na vrednosti temelječo zdravstveno oskrbo*, ki bo v središče postavila posameznika, ter na participatorni družbi, v kateri posameznik ne bo imel le pasivne vloge prejemnika storitev, pač pa bo aktivno sodeloval v ustvarjanju blaginje.

Tjaša Potočnik

CELOVITA OBRAVNAVA DEMENCE V LOKALNIH SKUPNOSTIH

Konferenca ASK 2023, Spominčica-Alzheimer Slovenija

V Mariboru je 21. in 22. aprila 2023 potekala 12. mednarodna konferenca o demenci z naslovom Celovita obravnava demence v lokalnih skupnostih; organizirala jo je Spominčica-Alzheimer Slovenija. Na konferenci so sodelovali slovenski in tuji strokovnjaki, pa tudi osebe z demenco in

njihovi svojci. Program konference so sestavljali pestri plenarni sklopi: Demenca v okvirih demografskih sprememb, Demenca in lokalne skupnosti, Vsebine celovite obravnave demence v lokalnih skupnostih ter zanimive okrogle mize: Oblike celovite obravnave demence v lokalnih skupnostih – preventiva, kurativa, paliativa, Vloga skupnosti pri obravnavi demence v lokalnih okoljih in Življenje z demenco v lokalnih skupnostih. Organizatorji so poskrbeli tudi za praktični del, saj so vzporedno potekale delavnice o prehrani in demenci, o spoznavanju demence skozi filme in knjige, o podpornih tehnologijah pri demenci in podobno.

Ivanka Bižal, izkušena fizioterapevtka na domu in izobraževalka neformalnih oskrbovalcev, je ob udeležbi konference napisala naslednje.

»Težave s spominom so med prvimi znaki alzheimerjeve bolezni in drugih demenc. Danes sem iz pralnega stroja pobrala ključ od avtomobila skupaj z jopo, ki sem jo dala zvečer v pranje. Ali je to že demenca ali zgolj premalo pozornosti pri dnevnem opraviilu? Taki dogodki me zmeraj prizemljijo. Stara sem več kot 70 let, živim sama. Kaj mi vliva upanje, da to še ni bolezen? Veliko delam, tudi na vrtu, se izobražujem, ohranjam stike z družino, prijatelji, sosed... Skoraj sem pozabila, sem tudi varuška enoletne vnukinje. Dvakrat tedensko se rekreiram in imam temu primerno prehrano.

O podobnih preventivnih ukrepih so govorili tudi na mednarodni konferenci o demenci, dvanajsti po vrsti, ki jo je organiziralo združenje Spominčica-Alzheimer Slovenija v Mariboru. Moj vtis s konference: zelo pomembno je, da opazimo znake, ki bi lahko kazali na demenco. Če jih lahko

opazijo tudi naši domači je pomembno, da čimprej obiščemo zdravnika. Ta nas bo napotil na potrebne preiskave, zdravljenje in nas opremil z navodili. O diagnozi ne smemo molčati, ampak z njo seznaniti domače in prijatelje. Potrudimo se, da o bolezni izvedemo čim več – tako bo naše življenje lažje, lepše in varnejše. Naši najbližji so ob tej diagnozi v veliki stiski, posebej če se stanje hitro slabša. Takrat je nadvse pomembno, da družina ostane povezana, da se člani pri pomoči medsebojno usklajujejo in poiščejo zunanjo pomoč. Na žalost pa se kažejo resne težave pri zagotavljanju strokovne zunanje pomoči, dnevnega varstva oseb z demenco in pri sprejemu v dom za starejše.»

Demografske spremembe in staranje prebivalstva kažejo, da bo demenca z leti postala vedno večji javno zdravstveni in socialno varstveni izziv. Ta bolezen močno vpliva na posameznika, njegovo družino in družbo; stroški oskrbe so visoki. Za kakovostno življenje z demenco je potrebna velika podpora svojcev.

Na konferenci ASK 2023 so poudarili pomen pravočasne diagnostike in zdravljenja demence, preventive ter večje podpore svojcem oseb z demenco in strokovnim delavcem na tem področju. Zelo poudarjena so bila tudi spoznanja, da demenca zahteva celostno obravnavo posameznika in podporo celotne družine in skupnosti. Prav lokalna skupnost lahko ustvarja varno okolje, prijazno tudi osebi z demenco, s tem da ponuja dostop do zdravstvenih storitev in storitev dolgotrajne oskrbe, prilagaja javne prostore ter izobražuje in ozavešča o potrebah oseb z demenco in njihovih svojcev. Vključevanje oseb z demenco v lokalno skupnost je pomembno za ohranjanje samostojnosti, aktivnosti, socialne vključenosti ter kvalitete življenja tako njih kakor njihovih svojcev. Udeleženci konference so se strinjali, da je za ustvarjanje demenci prijazne družbe potrebno dobro sodelovanje med različnimi deležniki na lokalni in državni ravni.

Ivanka Bižal in Ajda Cvelbar